

AMKE ry:n lausunto opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista

AMKE edellyttää, että

- ammatti- ja erikoisammattitutkintojen sekä vaikuttavuusrahoituksen kertoimet kannustavat tarjoamaan työikäisille ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin tähtäävää koulutusta, opiskelijamaksujen korottaminen heikentää aikuisten mahdollisuuksia kouluttautua työuransa aikana;
- tutkinnon osat on rahoitettava aina niiden oman kustannuskorin mukaisesti, tämän vuoksi esitämme muutoksia 3 § 2 momenttiin ja 4 § 2 momenttiin ja
- kustannustiedot kerätään jatkossa kustannuskorien tasolla.

Yleistä

Uusi rahoitusjärjestelmä on monimutkainen rakenteeltaan ja terminologialtaan. Ymmärrettävyyden lisäämiseksi AMKE esittää asetuksen terminologian yksinkertaistamista siten, että korotus-, paino- ja vähennyskertoimet korvataan termillä 'kerroin'. Tämän kertoimen etumerkki ratkaisee sen, onko kertoimen vaikutus rahoitukseen vähentävä vai lisäävä.

Asetuksessa ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista on 27 erilaista kerrointa, joista osa (kustannuskorit, erityisen tuen järjestäminen, majoituksen järjestäminen, henkilöstökoulutuksen ja vankilaopetuksen järjestäminen) perustuu toteutuneisiin kustannuksiin. Ammatillisen koulutuksen kustannustietojen keruu on menneisyudessa ollut niin kattavaa, että AMKella ei ole tarvetta kyseenalaistaa kertoimien oikeudenmukaisuutta.

AMKE kuitenkin huomauttaa, että työelämän muutokset vaikuttavat kaikkiin koulutusaloihin, jolloin eri alojen tulevaa kustannusrakennetta ei voi arvioida yksinomaan menneiden kustannusten perusteella.

KOSKI-järjestelmän valmistuminen ajallaan on välttämätöntä uudelle rahoitusjärjestelmälle. Ilman sitä suoritusrahoituksen perusteena oleva tietojen kerääminen ei onnistu. AMKE muistuttaa, että KOSKI yksin ei riitä, vaan sen rinnalla tarvitaan eHOKS-järjestelmä, jonka tulee olla käytössä 1.1.2018 tai viimeistään silloin kun ensimmäiset uuden järjestelmän mukaiset yhteishaussa valitut opiskelijat aloittavat opiskelunsa.

Tietojärjestelmien valmistuminen aikataulussa on edellytys reformin tehostamistavoitteiden saavuttamiselle. Rahoituksen leikkaukset ovat vähentäneet koulutuksen järjestäjien hallintohenkilöstön määrää, mikä edellyttää valtakunnallisilta tiedonkeruun ja raportoinnin järjestelmiltä tehokkuutta ja käyttäjäystävällisyyttä.

AMKE esittää, että kustannustietoja kerätään vain kustannusryhmien tarkkuudella, ei tutkinnoittain tai tutkinnon osittain. Jatkossa kustannusten tietojenkeruussa pitää keskittyä vain niiden tietojen keräämiseen, joilla on aidosti merkitystä ja joista on hyötyä rahoituksen kohdentamiseen. Kustannustietojen keräämisestä on päätettävä mahdollisimman nopeasti, koska se edellyttää muutoksia koulutuksen järjestäjien taloushallintoon.

Opiskelijavuosi

Ehdotettu 1 pykälä tarkoittaa, että koulutuksen järjestäjä ei voi saada perusrahoitusta 12 kuukaudelta, vaikka tarjoaisi ympärivuotista koulutusta. Tämä on ristiriidassa reformin tavoitteiden kanssa.

AMKE muistuttaa, että koulutuksen muuttaminen ympärivuotiseksi ei onnistu nykyisten työ- ja virkaehtosopimusten ehdoilla, joten neljän viikon ylittävän loma-ajan vähentäminen opiskelijavuosiin laskettavista päivistä kohtelee eri koulutuksen järjestäjiä epätasa-arvoisesti.

AMKE esittää, että 1 pykälässä selkeästi ilmaistaan, että rahoituslain mukaisesti opiskelijavuoteen kuuluvat kaikki henkilökohtaiseen osaamisen kehittämisen suunnitelmaan kuuluvat päivät.

AMKE pitää tärkeänä, että opiskelijavuoteen luettavaan osaamisen hankkimiseen voidaan kirjata myös muuten kuin koulutus- tai oppisopimuksella työpaikalla tapahtuvaa koulutusta. Työssä olevien kouluttaminen on käytännössä usein opiskelijan omassa työssä tapahtuvaa opettamista, joka nivoutuu läheisesti työorganisaation kehittämiseen.

Tutkinnon osien huomioiminen

Reformin tavoitteena on ollut lisätä asiakaslähtöisyyttä ja kannustaa koulutuksen järjestäjiä tarjoamaan mahdollisimman lyhyitä ja asiakkaan tarpeiden mukaisia koulutuksia. Rahoituksen perusteiden on tuettava tätä tavoitetta, ei rangaistava siitä.

Tavoitteen saavuttamiseksi AMKE pitää välttämättömänä, että tutkinnon osan rahoitus on aina sen oman kustannuskorin mukainen. Tämä edellyttää, että 3 pykälän 2 momenttia muutetaan siten, että eri kustannusryhmään kuuluvan tutkinnon osan ottaminen osaksi tutkintoa vaikuttaa vain tämän tutkinnon

osan rahoitukseen. Samoin on välttämätöntä muuttaa 4 pykälän 2 momenttia siten, että tutkinnon osa rahoitetaan oman korinsa mukaisesti, vaikka tavoitteena olisi vain yhden tutkinnon osan suorittaminen.

Rahoituksen turvattava aikuisten koulutusmahdollisuudet

AMKE on vakavasti huolissaan työssä oleville aikuisille suunnatun koulutuksen tulevaisuudesta. Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen kertoimet (5 §) ja vaikuttavuusrahoituksen kertoimet (12 §), jotka huomioivat koulutusta edeltävän koulutustason ja työmarkkina-aseman, muodostavat yhteisvaikutuksen, joka ohjaa vähentämään työikäisille suunnattavaa koulutusta.

Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen kertoimia perustellaan taustamuistiossa mm. opiskelijamaksuilla ja ammatillista peruskoulutusta suuremmalla suoritusvolyymilla. Opiskelijamaksut eivät nykyisin kata 15 prosenttia kustannuksista, joten niiden korottaminen heikentäisi suoraan eri kansalaisryhmien mahdollisuuksia kouluttautua. Tutkinto- ja tutkinnonosakertymä ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa ei opiskelijavolyymiin suhteutettuna poikkea ammatillisista perustutkinnoista. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa ei siis ole saavutettavissa sellaista tehokkuuslisää suhteessa ammatillisiin perustutkintoihin, että ne kompensoisivat kertoimien eron rahoitukseen.

Asuntolat edistävät saavutettavuutta

AMKE esittää, että majoituksen järjestämisen (7 §) sijaan asetuksessa käytetään termiä asuntolatoiminta. Tämä on linjassa uuden ammatillisen koulutuksen lain kanssa (HE39/2017, 103§). Pelkkä majoittaminen ei edistä opiskelijan opintoja samalla tavalla kuin ohjattu asuntolatoiminta. Laadukas asuntolatoiminta on merkittävä tapa tukea nuorten opiskelua ja arjen taitojen kehittymistä.

AMKE huomauttaa, että esitettyjen majoituksen (asuntolatoiminnan) kertoimien mukainen rahoitus ei kata asuntolatoiminnan todellisia kuluja. Asuntolat ovat välttämättömiä koulutuksen saavutettavuuden ja siten kansalaisten sivistyksellisten oikeuksien turvaamiseksi.

Useamman maakunnan alueella toimivan koulutuksen järjestäjän vaikuttavuusrahoituksessa on huomioitava toiminta-alueen sijaan sen toimipisteiden / oppilaitosten sijaintipaikka (13 §). Muutoin tämä ohjaa siirtämään koulutusta hyvän työllistymisen alueille.

AMKE esittää, että asetuksen liitteeseen tulisi lisätä vuoden 2019 tutkintorakenteen mukaiset tutkinnot.

Opetus- ja kulttuuriministeriö
28.6.2017
OKM/19/010/2017

Logistiikan perustutkinnon kuljetuspalvelujen osaamisalan tulisi olla kustannusryhmässä 4 eli samassa ryhmässä kuin ko. alan ammatti- ja erikoisammattitutkinnot. Tekniikan alan tutkintojen (mm. kone- ja tuotantotekniikka) sijoittaminen kustannusryhmään 2 voi alentaa niiden rahoitusta nykyisestä.

Lisätietoja:

toimitusjohtaja Petri Lempinen, petri.lempinen@amke.fi p. 040 766 7805

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry on 85 koulutuksen järjestäjän valtakunnallinen etujärjestö. AMKEN jäsenet kouluttavat yli 90 % kaikista ammatillisen koulutuksen opiskelijoista.